

ŠOTEK

Uvnitř najdete:

Den Země
Florbal
Hvězdárna a archeopark
První pomoc
Velikonoce na Ukrajině
Velikonoce ve světě

Pletení pomlázky ve 2. třídě
Rozhovory s učiteli
Baba Jaga
Máme rádi zvířata
Duben v MŠ
Naše družina

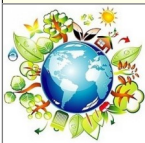
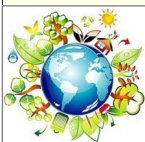
DEN ZEMĚ

Den Země jsme letos „oslavili“ hned nadvakrát. V pondělí 28. března se naše škola zapojila do celorepublikové akce Uklidme Česko. Poslední 2 vyučovací hodiny jsme vyrazili do areálu školy a do blízkého okolí a sbírali vše, co do přírody nepatří. Každé třídy se podařilo nasbírat několik pytlů odpadků, které pan školník následně svezl do sběrného dvora. Všem účastníkům patří poděkování za odvedenou práci. Je vidět, že jim naše okolí není lhostejné!

V pátek 22. dubna na Den Země proběhl během 3. vyučovací hodiny webinář Cirkulujeme.

Jednalo se o 50 minutový projekt odborníků z iniciativy Zálohujeme. cz, ve kterém nás provedli tématem cirkularita a proč je důležitá.

Mgr. Andrea Boháčová, koordinátor EVVO

FLORBAL

Dne 31. března 2022 se naše škola zúčastnila republikového finále Čeps cup (Projekt ve florbale pro základní školy) v Praze v kategorii 3.- 5. třída.

Na tak velký turnaj se jeli podívat a následně fandit i naši žáci, kteří mají k florbalu blízko.

Naše družstvo do turnaje nevstoupilo nejlépe, když po prvních dvou zápasech připisovalo pouze bod do tabulky. Tým se ale následně nevzdal, zabojoval a vydělal úžasné 9. republikové místo!

Tímto bychom všem zúčastněným chtěli poděkovat a pogratulovat k senzačnímu umístění. Hráči a fanoušci se skvěle bavili parádní sportovní atmosférou a všichni jsme si tento den moc užili.

Petr Hromádka, Zuzana Nováková

NÁVŠTĚVA HVĚZDÁRNY A ARCHEOPARKU

V úterý 12. dubna 2022 se uskutečnila odložená exkurze do Hvězdárny a planetária v Hradci Králové a do Archeoparku ve Všestarech.

Z Proseče jsme vyrazili plně obsazeným autobusem s 52 žáky z 6. a 7. tříd. Byli jsme rádi, že se k nám nakonec mohli připojit i noví ukrajinští spolužáci Saša s Kost'ou.

Nejdříve jsme zamířili do Hvězdárny, kde nás čekal 2 hodinový program v digitálním planetáriu, kde jsme mohli mimo jiné nahlédnout až na kraj naší galaxie. Potom jsme se přemístili do starší budovy, kde jsme si prohlédli dalekohled, kterým můžeme pozorovat Slunce, a mohli jsme si zde také zakoupit drobné suvenýry.

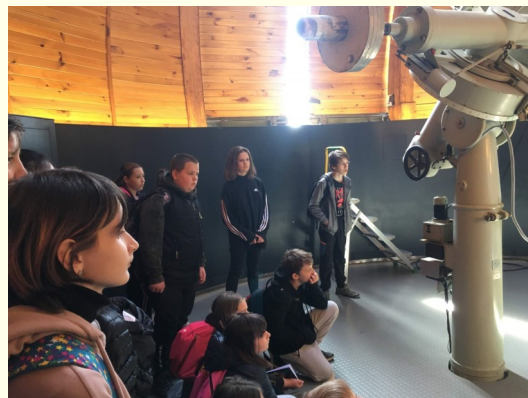
Následně jsme přešli do Všestar, kde jsme absolvovali hodinový program ve venkovním areálu. Žáci si tak vyzkoušeli různé pravěké nástroje a prohlédli si jednotlivé části pravěkých osad.

Exkurze se velmi vydařila, a tak jsme se vraceli domů plni krásných zážitků.

Mgr. Andrea Boháčová

Mgr. Denisa Rychová

Martina Nováková

PRVNÍ POMOC

Ve čtvrtek 31. března proběhla v rámci kroužku Koumáků přednáška o první pomoci s naší bývalou žákyní MUDr. Alžbětou Vopařilovou.

Na přednášku se připojily i některé děti z družiny. Děti si vyzkoušely srdeční masáž na nově zakoupené figuríně a zjistily, že srdeční masáž je velmi náročná fyzická aktivita.

Na závěr si vyzkoušely i resuscitaci ve dvojicích.

Mgr. Andrea Boháčová

VELIKONOCE

Zatímco u nás se Velikonoce slaví ve stejném termínu jako v ostatních křesťanských zemích, Ukrajinci je mají až o týden později, protože pravoslavná církev nadále používá juliánský kalendář. Jinak se ale zvyky do velké míry podobají, byť například tradiční velikonoční jídla jsou odlišná.

Velikonoce jsou na Ukrajině největším svátkem během roku, a i když se v některých rodinách a oblastech už neslaví tolik, jako tomu bylo dříve, stále se během nich konají velká příbuzenská setkání.

Velikonoce se ukrajinsky řeknou Velyk den neboli Velký den a příprava na ně začíná, podobně jako u katolíků, už dva měsíce předem, obdobím půstu, který se na Ukrajině často drží mnohem přísněji než u nás.

Na svátky lidé připravují tradiční pochoutky pro celou širokou rodinu – stůl je plný ryb, masa a zejména mléčných pokrmů a zdobí ho většinou jarní květiny jako narcisy nebo tulipány. Ukrajinské Velikonoce by nebyly Velikonocemi bez tradičního svátečního pečiva zvaného paska, vysoké buchty se smetanovou polevou zdobenou kandovaným ovocem.

Někdy se tomuto koláči říká také kulič, což je označení pocházející z ruštiny. Pozor, nezaměňovat ukrajinskou pasku s ruskou paschou, což je sice rovněž velikonoční pochoutka, ale nepečená, připravuje se z tvarohu.

K ukrajinským Velikonocům patří, podobně jako k českým a moravským, zdobené kraslice. Ty se většinou označují jako pysanky nebo krashenky, přičemž nejde o synonyma. Pysanky jsou kraslice zdobené různými ornamenty a lidovými vzory, vznikají především na západě Ukrajiny, zatímco krashenky se

barví červeným potravinářským barvivem. Krashenka symbolizuje krev, kterou Ježíš prolil za hříchy všech lidí. Dnes už se běžně i na Ukrajině vajíčka barví všemi barvami.

Ukrajinci milují tradice, proto má každá rodina svůj vlastní způsob, jak slavit Velikonoce, mnoho z nich ale dodržují všichni – například bdí v noci ze soboty na neděli, kdy se mnozí scházejí v pravoslavných chrámech při bohoslužbě a nechávají si mimo jiné posvětit sváteční jídlo jako koláče, vajíčka, maso, červené víno. Je to podobné katolické vigílii, mši sloužené v noci z Bílé soboty na neděli.

Po bohoslužbě nastává čas na hodování u plného stolu na oslavu Kristova zmrtvýchvstání.

Nejdříve se sní právě paska, z níž nesmí zbyť ani drobek. Zatímco si dospělí povídají u stolu, děti hrají některé tradiční hry – jedna z nich spočívá třeba v tom, že se snaží natvrdo uvařeným vejcem ještě ve skořápce rozbít vejce někoho jiného, nikoliv svoje.

Hostiny někde trvají až několik dní. Součástí oslav, zejména na střední Ukrajině, bývají i návštěvy hrobů zemřelých příbuzných, které částečně připomínají české Dušičky.

Během těchto návštěv se však na hřbitovy nosí i jídlo a děti mezi hroby mohou hledat ukryté sladkosti.

Zvyk s pomlázkou a šleháním dívek na Ukrajině neznají.

Michaela Kynclová, Lucie Zvolánková, Simona Marková

Jaro už se předvádí ve své plné kráse a Velikonoce, jeden z nejvýznamnějších křesťanských svátků, jsou tady. Kromě náboženské symboliky jde v širším pojetí o oslavu jara a nového života. Vydejte se s námi napříč planetou a podívejte se, jak se tradičně slaví Velikonoce jinde na světě. Podívejte se, jaké tradice se vážou k Velikonocům v různých zemích, a posud'te sami, jak moc (nebo málo) vám připadají zábavné či neobvyklé.

BERMUDY

Na Bermudských ostrovech si Velikonoce lidé patričně užívají. Během svátečních dnů konzumují slané koláče s treskou, případně sladké pečivo se sušeným ovocem, nahoře ozdobené symbolickým malým křížem. Prostě kolik lidí, tolik chutí. Obyvatele Bermud během velikonočních svátků také použijí draky jako symbol zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Nejsou to však žádní obyčejní draci, ale vlastní výtvořky místních s jedinečnými tvary a motivy, které se vyrábějí speciálně pro tuto událost. Na Velký pátek oblohou plují stovky podomácku vyrobených draků, kteří mají představovat vzkříšení Ježíše Krista. Tradice prý vznikla poměrně kuriózním způsobem: britský učitel měl potíže vysvětlit svým malým žákům Kristovo nanebevzetí. Tehdy ho napadlo vyrobit draka (tradičně tvarovaného jako kříž), aby následně mohl proces ilustrovat. Na konci dne jsou vyhlášeni vítězové v nejrůznějších kategoriích. Další rok všichni zkoušejí štěstí znovu, s novými, ještě nápaditějšími výtvořky.

AMERIKA

Jednou z poněkud kuriózních, ale velice milých Velikonočních tradic je koulení Velikonočního vajíčka na trávníku Bílého domu. Tradice se datuje od počátku 19. století a účastní se jí děti spolu s prezidentem země. Děti válejí barevné natvrdo vařené vejce pomocí velké servírovací lžice na prezidentské zahradě a zažívají tak veselé a zároveň mimořádné okamžiky především díky prezidentově přítomnosti.

INDIE

V Indii oslavují Velikonoce zvesela. Přestože křesťané tvoří pouze dvě a půl procenta indického obyvatelstva, velikonoční tradice se tu udržují, zejména pak v severovýchodních státech. Například v západoindickém státě Goa oslavují Velikonoce pořádáním nejrůznějších karnevalů, pouličními hrami, energickými písněmi a lidovými tanci. Lidé si navzájem darují čokoládové sladkosti, voňavé květiny a barevné lucerny.

KORFU

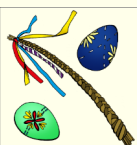
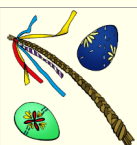
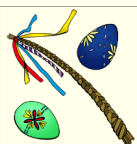
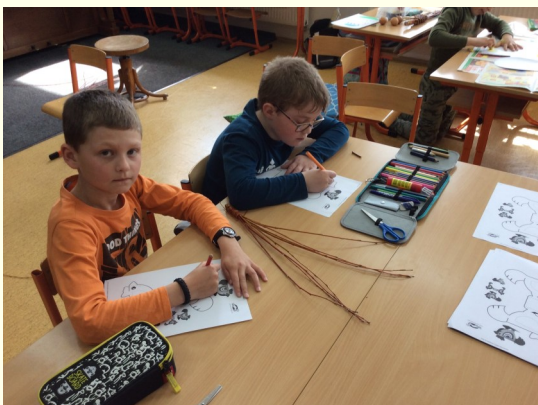
Během Velké soboty lidé na Korfu vyhazují z okna velké hliněné nádoby, nádobí, hrnce a džbány, které končí na zemi pod okny, rozbité na cimprcampr. Podle místních je tato tradice symbolem začátku něčeho nového a konce starého. Zbavují se starých a nepotřebných věcí proto, aby oslavili novou úrodu a žně, k čemuž se hodí nové nádobí. Kromě toho tak Řekové oslavují i příchod jara.

VELIKONOCE VE 2. TŘÍDĚ

Každý rok před Velikonocemi zdobíme vajíčka. Letos to ale bylo jiné. Do třídy jsme si pozvali pana Oldřicha Mášu, který učil děti plést pomlázky. Pro druháky je to náročná činnost. Ne všem se práce dařila. Proto měl pan Máša již pomlázky upletené a každé dítě si potom odneslo jednu domů. To bylo radosti. Moc děkujeme za čas a ochotu.

Mgr. Dagmar Smělá

*I v tomto čísle pokračujeme v rozhovorech s našimi novými pány učiteli.
Tentokrát jsme vyzpovídali paní učitelku Janu Čejkovou.*

Jaroslav Šlégr, Tomáš Schejbal

1. Můžeme se zeptat, kde bydlíte?

Žiji v Chotěnově, krásné malé vesnici na nedalekém konci světa. A bydlím tamtéž :)

2. Jaké školy jste studovala?

Dětství jsem prožívala v Prostějově, kde jsem chodila na základní školu a gymnázium. Poté jsem vyrazila studovat do Brna na Masarykovu univerzitu – učitelství matematiky, informatiky a anglického jazyka. Školu života asi zmiňovat nemusím :)

3. Co vás vedlo k tomu stát se učitelkou?

Touha splnit si dětský sen. Mám pocit, že jsem se s přáním stát se učitelkou asi narodila.

4. Jaké učíte předměty?

Učím zde hlavně matematiku a základy informatiky na druhém stupni. Jednou týdně zavítám s osmáky do kuchyněk v hodině domácnosti. Na prvním stupni mě mohou děti potkávat ve 4. ročníku v hodinách přírodovědy.

5. Jak se vám líbí naše škola?

Moc, opravdu. Zvláštním způsobem se zde kloubí velikost školy a atmosféra, kterou zde mám možnost nasávat. Vždy jsem si myslela, že rodinná atmosféra panuje jen na malých školách. Asi je to zde výjimka potvrzující pravidlo (a nebo jsem se mýlila).

6. Učila jste už někde jinde?

Ano, učila, jsem tak trochu cestovatel. Začínala jsem na Moravě v Brně, poté jsem přesídlila do Čech. Přes Skuteč, Trstěnici a Litomyšl jsem se dostala sem do Proseče.

7. Líbí se vám naše nová počítačová a tabletová učebna?

Líbí, práce v těchto učebnách je velmi příjemná, možnost projít se mezi žáky, aniž bychom se vzájemně utiskovali, mi ve staré učebně chyběla.

8. Chodíte ve škole na obědy? Pokud ano, jak vám chutná?

Ano, chodím a obědy si chválím. Touto cestou zdravím paní kuchařky a děkuji jim za pravidelně spokojené břicho :)

9. Co děláte ve volném čase?

Realizuji se u nás na vesnici – se svými dětmi a manželem, s našimi zvířátky, stromečky, zahrádkou...

10. Máte rodinu?

Rodinu mám a díky bohu stále velkou. Nebojte, nebudu vás seznamovat s mojí babičkou, rodiči, sourozenci ani vzdálenějšími členy naší rodiny. Pochlubím se pouze moje nejbližší rodinou - tou je můj muž a tři stále ještě malé děti Terezka, Martínek a Mikulášek.

Děkujeme za rozhovor.

R

O

Z

H

O

V

O

R

ČARODĚJNICE

Babu Jagu neboli ježibabu máme spojenou hlavně s pohádkami. Ošklivá stará baba, většinou s bradavicí na nose, má však historické kořeny! Jak tahle postava vznikla? Baba Jaga je mýtická bytost slovanského folklóru. V Rusku je to nejoblíbenější záporná postava a objevuje se téměř v každé pohádce. "Baba Yaga" má řadu významů. Baba je ve slovanštině výraz pro starou ženu, záleží do jakého slovanského jazyka je zrovna přeložen. Jaga, nebo Laga, znamená hrůzu a chvění v srbštině a chorvatštině, hněv ve slovinštině, čarodějnicí ve starém českém jazyce a zlověstnou dřevěnou nymfu v moderní češtině.

Ruská baba Jaga má podobu staré odpudivé ženy s šedými vlasy, často velmi vyhublé a někdy i s železnými zuby. Její osoba má vyvolávat strach, často se používá jako výhrůžka pro zlobivé děti.

Podoba Baby Jagy je vždy podobná i na historických obrazech.

Co se týká obydlí Baby Jagy, to všichni jistě známe z notoricky známé pohádky Mrazík! Čarodějnice tam žije v domečku na kuří noze, což je prakticky přesný popis domečku této legendární postavy.

Chaloupka je malá, ale stojí na vysokém kuřecím pahýlku, který se otáčí na povel své majitelky. Okna slouží jako oči, kterými hlídá, zda někdo nenarušil její teritorium. Když se domeček otáčí, vydává vrzavé a písklavé zvuky, k nechtěným návštěvníkům se však otáčí zády tak, aby se nedostali ke dveřím. Vždy se nachází uprostřed hlubokého lesa, je to totiž skvělé maskování.

Co se týká osobnosti Baby Jagy, nemá v sobě téměř ani kousek dobra. Je popisována jako čistě negativní postava. Libuje si v požívání dětí, nepohrdne však ani dospělým jedincem.

Tráví celé dny v lese, kde hledá vhodné oběti. Když sní všechno maso, kosti drtí v kamenném hmoždíři. Jako dopravní prostředek používá samozřejmě koště, jak nám je známo z pohádek.

Čarodějnice má sice silnou moc a může lidem pomáhat, nedává to však zadarmo. Pokud svoji pomoc nabídne, chce za to splnit tři úkoly, pokud dotyčný zklame, nejen, že mu nepomůže, ale ještě ho čeká smrt sežráním! Ráda svačí děti i dospělé.

Příběhů s Babou Jagou je mnoho, často scénářem připomínají Jeníčka a Mařenku. Dvě děti se dostanou do domečku na kuří noze a dostanou úkoly, které nedokážou splnit. Čarodějnice je za to nacpe do pece a s pomocí mluvících lesních tvorů sežere. Na rozdíl od české verze se happyend nekoná.

Další příběh je o dívce Vasilise, která hledá ohnivě světlo. Té se podaří odpovědět na otázky a světlo si skutečně odnese... Baba Jaga si dokonce zahrála svoji roli i ve filmu Hellboy či Ant man!

Povídek je o této legendární babici mnoho, rozhodně ale snad neexistuje nikdo, kdo by ji neznal!

Baba Jaga je jednou z nejznámějších, ale přesto stále záhadných čarodějnic slovanského folklóru. Dodnes se přesně neví, jaká doopravdy je. Pomáhá, anebo škodí? A na jaké podoby baby Jagy můžeme narazit?

Pavel Pešata, Pavel Doležal

MÁME RÁDI ZVÍŘATA

A to jistě platí bez ohledu na národnost. I naši ukrajinští spolužáci mají své domácí mazlíčky. V rámci hodin českého jazyka o nich vypracovali úkol. A vy se můžete přesvědčit, že se všichni velice snaží naučit česky.

Mám kocoura. Jmenuje se Sem. Má 2 roky a bílou barvu.

Darja

Já mám šneka. Je velký. Narodil se v zimě před 4 roky. Má 29 bratrů.

Saša

Mám psa, jsou mu 4 roky. Jmenuje se Laky. Má hnědou barvu. Rád si hraje s lidmi. Rád jí maso.

Diana

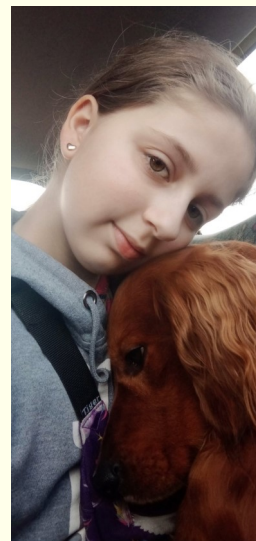
Mám psa, jmenuje se Bax. Jsou mu dva roky. Jeho plemeno je setr. Má oranžovou barvu.

Někdy mu říkám „klíč od mého srdce“.

Darovala mi ho maminka.

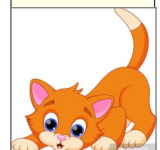
Narodil se 25. 11. 2019. Krmím ho a chodím s ním na procházky. On mě má také rád.

Sofia

Mám kočku. Moje kočka se jmenuje Musya. Je jí šest let. Je v barvách trikolóry – oranžová, šedá, bílá. Je krásná a veselá.

Margaritka

NÁVŠTĚVA KNIHOVNY

M

V březnu postupně všechny naše třídy navštívily městskou knihovnu v Proseči.

V rámci našeho ročního projektu „Rok stromů“ jsme se tentokrát zaměřili na břizu.

Nejdříve pohádková babička přečetla dětem příběh o zakopaném pokladu, který se ukrýval právě pod břízou, a poté si děti mohly prohlížet spoustu dalších knih.

A

T

E

ŠIPKOVANÁ

Ř

V pátek 1. dubna jsme si užili netradiční šipkovanou s květinou Jůlinkou.

Protože nám počasí tentokrát moc nepřálo, uskutečnili jsme šipkovanou v prostorách školky.

Ráno děti obdržely od Jůlinky tajemný dopis, kde se dozvěděly pokyny ke hře. Po svačině se vydaly na cestu, kde plnily nejrůznější úkoly, které byly zaměřené především na jarní květiny.

Například pojmenovávaly jarní květiny, přiřazovaly stíny, hrály květinové pexeso, poznávaly písmena, naučily se básničku, zpívaly jarní písničky a další.

Na konci cesty odměnila Jůlinka všechny děti omalovánkou a drobnou sladkostí.

S

K

Á

DIVADLO

V pondělí 28. března jsme navštívili divadelní představení v sokolovně v Proseči.

Hru *Pisnička pro draka, aneb jak se vaří pohádka* nám zahráli herci z Divadélka pro školy.

Do hudebního představení na motivy klasických pohádek

o drakovi byly hned na začátku zapojeny i děti, když dostaly za úkol vymyslet ingredience,

ze kterých se vaří pohádka (např. postavy, zápletka, láska, svatba).

Výsledkem bylo lehce ztřeštěné vyprávění o pyšném králi, který si pohněval kouzelnou babičku a ta na jeho království přivolala zlého a všežravého trojhlavého draka.

Ale nebojte, jak už to v pohádkách bývá, všechno dobře dopadlo a nakonec byla i svatba.

Dětem i dospělákům se představení moc líbilo.

Š

K

O

L

A

JARNÍ ZPÍVÁNÍ V PEČOVATELSKÉM DOMĚ

Naše spolupráce s pečovatelským domem pokračovala jarním koncertem a malí

zpěváci se moc těšili, že si konečně po dlouhé době zazpívají před publikem.

Děti předvedly pásmo plné jarních písniček.

K pobavení přidaly také ptačí tanec.

Diváci se bavili, sluníčko krásně svítilo.

Děti si nakonec vzájemně vyměnily dárečky s klienty pečovatelského domu, a tak bylo potěšení na obou stranách.

MĚSÍC DUBEN V DRUŽINĚ

Také měsíc duben byl pro nás plný aktivit. Kromě jiného jsme vyráběli na Velikonoce. Samozřejmě, pokud to počasí dovolí, rádi trávíme čas venku...

D

R

U

Ž

I

N

A

Spolek **P.A.S.E.K.Y** vás zve na

Lesní hrátky se zvířátky

14.-15. května 2022

Stezka plná úkolů - délka 4 km

- Začátek a cíl pod rozhlednou Terežka na Pasekách
- Trasa po lesních a zpěvněných cestách (vhodná pro terénní kočárky)
- Přístupná v čase od 10 do 16 hodin (v době otevření rozhledny)
- Zábavné úkoly a hádanky, soutěž o ceny
- Sladká odměna pro dětské účastníky na závěr u obsluhy rozhledny
- Vstup na rozhlednu zdarma pro každého dětského účastníka

Akci podporují Město Proseč a Mikroregion Maštale

MEDVĚD

Medvěd běhá po lese,
celý les už chvěje se.
Nemocnou má tlapku,
je tam plno zmatku.
Liška na něj kouká,
že prý není hloupá.
Nabídla mu mastičku
na tu tlapu, tlapičku.

VEVERKA

Veveřice, veverka
louská sladká jadrčka.
Hupky hupky do pelíšku,
že teď právě našla šišku.
Jsou tam dobrá semínka,
vítr na ně zacinká.

Š

O

T

E

K

Základní škola a Mateřská škola Proseč
vás srdečně zvou

19.5. 2022
v 16 hod. do Sokolovny na

**Závěrečný
koncert**

Vystoupí: Žlutásci, Prosečánek, Červánek, Prosečský dřeváček, Duha
Vstupné dobrovolné - výtěžek bude věnován na podporu našich ukrajinských žáků.

Základní škola Proseč

 **BOHEMIA
STEELMONT**

Tisk dubnového čísla ŠOTKA finančně zajistila společnost
Bohemia Steelmont s.r.o.
Za tuto podporu společnosti Bohemia Steelmont s.r.o.
velmi děkujeme!